

Készülnek a KISZ-akcióprogramok

A Magyar Ifjúság január 19-i száma közli a KISZ Központi Bizottsága 1978. november 22-i ülésén elfogadott akcióprogramot, amely az 1979-1980-as mozgalmi év feladatait határozza meg a dolgozó fiatalok, a fegyveres erők és testületek fiataljai KISZ-szervezeteinek részére. Az akcióprogram a hatékonyság és a minőség javítását, az aktív, politikai KISZ-munkát, az Ed-

zett ifjúságért sportmozgalomban való részvételt, az amatőr művészeti mozgalom és általában a közművelődési munka javítását jelöli meg a fiatalok legfontosabb feladataiként.

A KISZ Szeged városi bizottsága tegnap, pénteken fogadta el a városi akcióprogramot. A helyi és az országos feladatok együttes jó támpontokat ad tehát az alapszervezetek részére.

A Radnóti-csoport

Legfőbb ismertetőjegyük: irodalmat, zenét szerető főiskolás, egyetemista fiúk és lányok. Szavalkat, verset, mondanak prózát, énekelnek, muzsikálnak, s mindezt nemcsak saját szórakoztatásukra teszik. Az utóbbi másfél évben ott voltak szinte valamennyi reprezentatív mozgalmi ünnepségen: párt-, KISZ-, népfrentrendezvényen, szolidaritási gyűléseken. De gyakorta ellátogatnak az öregek napközi otthonába, a nők klubjába, óvodákba, valamint Szeged különböző gyáraiba, üzemeibe, munkások közé. Eddigi legnagyobb hivatalos elismerésük: 1978 tavaszán Esztergomban, a családi és társadalmi eseményeket rendező intézetek vers- és prózamondó együttesének országos találkozóján nyert abszolút első helyezést: kiemelt nívódíj és Balassi Bálint diploma. A nem hivatalos, de annál szebb elismerés pedig egy-egy fellépésük során a vastaps, s a velük együtt éneklő közönség.

Pontos nevük: Radnóti Miklós Irodalmi és Zenei Kör. Megalakulásuk előtörténete oda nyúlik vissza, amikor a Családi és Társadalmi Eseményeket Rendező Intézet négy évvel ezelőtt elhatározta, hogy rendezvényeinek színvonalát emelendő, tehetséges versmondókat keres. Így akadt rá többek között Holman Endréné, aki Sándor Pál Herkulesfürdői emlék című filmjében főszerkesztő szerepét kapott. A kezdetről dr. Fábrián Tibor a mezei tanács vb művelődésügyi osztályának munkatársa, a Radnóti-csoport vezetője beszélt:

— Holman Endrénével való ismeretségem révén jelentkeztem az intézet felhívására, másodéves joghallgató koromban. Eleinte csak verseket mondtunk, 1977. márc-

iusában döntöttünk úgy, hogy egy önálló együttest szervezünk. Főfigyeltem arra, hogy a felsőoktatási intézményekben nagyon sok fiatal elkallódik, aki a klasszikus, a hagyományos művészetekhez vonzódik. Az egyetemi színpadnak ugyanis csupán avantgarde szekciója van, műsoruk egy szűk réteghez szól. Tizennégyen jöttünk össze azonos szándékkal, hasonló elképzelésekkel. Az alapító tagok közül most is köztünk van Diczázi Marianna, Jármaj Magdolna, Debrecei Anikó, Kabai Zoltán, Sajó Gyula és Vajda László.

A radnótiók repertoárjában körülbelül hatvan vers és sok-sok irodalmi összeállítás szerepel.

— Hetente kétszer gyakorolunk — mondja —, kivéve a vizsgaidőszakot, amikor ritkábban találkozunk. Műsorainkat úgy igyekszünk megszerkeszteni, hogy pergő, sokszínű legyen. Azt hiszem, nem túlzás, ha azt állítom, az előadott versekkel, dalokkal a közönség izlését formáljuk. Jelenleg tizenheten vagyunk az együttesben. A múlt évben átlag harminc fellépés jutott minden hónapra. E zsúfolt program főleg a zenészeknek megterhelő egy kicsit, de örömmel, lelkesedéssel csináljuk.

Sok helyen ismerik őket Szegeden és a szegedi járásban, sőt Csongrád megyében néhány városban. Tavaly nyáron például fölkeresték a megyei tanács vb művelődési osztálya által szervezett úttörő tábor is a Balaton partján.

— Terveink — folytatta Fábrián Tibor —, hogy minél több emberhez elvisszük azokat a verseket, dalokat, amelyeket még nem biztos, hogy ismernek, de hallatukon meg fognak szeretni. Ahová hívnak bennünket,

Amatőrfilm-fesztivál

A Népművelési Intézet, a Magyar Amatőrfilm-Szövetség és az Amatőrfilmesek Országos Tanácsa védnökségével a XXVI. országos amatőrfilm-fesztivált hirdeti meg a Tolna megyei tanács, Dombóvár város tanácsa és a dombóvári városi művelődési központ.

Az április 12. és 15. között megrendezendő versenyen részt vehet minden olyan egyéni vagy közösen készített amatőr film, mely eddig országos fesztiválon még nem szerepelt.

Nevezhetők 8 milliméteres, 8-8 milliméteres és 16 milliméteres fekete-fehér vagy színes, magnetofon hangosított, fényhangos, vagy úgynevezett szélesfilm filmek. A szalagok orsóján kell feltüntetni az alkotók nevét és az alkotások pontos címét. Az országos amatőrfilm-fesztivál nevezési és beküldési határideje: 1979. március 10.

Segítség a pályakezdőknek

Patrónusok és patronáltak

Azoknak a fiataloknak, akik össze kezdték el a munkát, már van valamiféle fogalmuk a dolgozó emberek életéről, a munkahelyéről, a követelményekről. Vagyis fogalmuk alakul a munkáról. De hogy milyen a benük élő kép, azt munkahelyi körülményeik, beilleszkedésük, munkatársaik határozzák meg. A munkába lépés a termelésbe való bekapcsolódás, a felöltés válságának legmarkánsabban megmutató mérföldköve. Ez segíti a fiatalokat a társadalmi beilleszkedéshez, ez adja számukra a lehetőséget képességeik mind teljesebb kibontakoztatására.

Vannak, akik már 14-15 éves korukban, mások csak tíz esztendővel később lépik át először a munkahely küszöbét. A legfiatalabbak, akik csak éppen, hogy elvégezték az általános iskola nyolc osztályát, még tulajdonképpen gyermekkorukban kerülnek a munkapadok mellé. Az ifjú szakmunkások már jó néhány éves munkahelyi tapasztalattal és gyakorlattal rendelkeznek, mikorra önálló munkát végeznek, a diplomások pedig még tulajdonképpen a gyakorlat teljes hiányával, de annál nagyobb felkészültséggel, tudással lépnek a felnőtté válás útjára.

De akárhány évesek, akár milyen felkészültséggel rendelkeznek, akármilyen családi vagy társadalmi körülményekből kerülnek a munkahelyre, mint dolgozó egyedek, egyvalami mégis közös bennük: mindannyian pályakezdők. S mint ilyenek, rendkívül nagy segítségre van szükségük ahhoz, hogy megtalálják önmagukat a munkában.

Az új munkába lépőket az ifjúsági törvény értelmében megkülönböztetett figyelemmel kell körülvéni és fejlődésüket munkába lépésüktől számított öt éven át folyamatosan végig kell kísérni. Ezt írja elő a törvény. És azt évenként meg kell vizsgálni, hogy munka-beosztásuk megfelel-e képességüknek, képzettségüknek és végzett munkájuknak; díjazásuk arányos-e felkészültségükkel és végzett munkájukkal, biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkahelyen dolgoznak-e, munkahelyi beilleszkedésük megfelelő-e, hogy szakmai-politikai fejlődésük, valamint a tapasztalatok megszerzése adott-e számukra? Ehhez a pályakezdőknek patrónusra van szükségük. Olyan valakire, aki első lépésüktől végigkíséri őket a munkahelyen. Olyanra, aki megmutatja, hol a szerszámraktár,

s aki azt is elmondja, elmagyarázza nekik, milyen helyet foglal el munkájuk a társadalmi munkamegosztásban, aki a munkafolyamatokat az elejétől tanítja be nekik, olyanra, aki mindezt lelkiismeretesen, becsületesen, lelkesedéssel végzi.

Ez legalábbis az elképzelés. Az Állami Ifjúsági Bizottság a tavalyi évben felmérte, hogy vajon a patrónálók kiadott rendelkezéseik hogyan realizálódnak a munkahelyeken. Megállapították, hogy a pályakezdő fiataloknak csak körülbelül egyharmada végzi munkáját patrónus segítségével. S míg a segéd- és betanított munkásoknál, valamint az adminisztratív munkakörben foglalkoztatottaknál elenyésző, a szakmunkásoknál valamivel nagyobb, addig a legnagyobb arányban az egyetemet, főiskolát végzett pályakezdők mellett áll a patrónus.

Bár szükségünk van segéd- és betanított munkásokra, társadalmi bétkitűzéseink nem egyeznek azokkal a tétellel, hogy maradjanak ezek a fiatalok mindig szakmunkásként. Ahhoz azonban, hogy megszeressék a szakmát, hogy feltámadjon igényük a szakma kitanulására, olyan „mesterekre” van szükségük, akik megmutatják nekik a szakmai szépségeket, olyanokra, akik az arra alkalmasakat buzdítják a továbbtanulásra. A felmérés készítői megfigyelték, hogy a fiatal szakmunkások körében szembetűnő a patrónáltak és a segítség nélkül dolgozók közötti különbség. Az előbbieket sok hónappal korábban sajátítják el a munkakörhöz szükséges szakmai fogásokat, mint azok, akiknek nincsenek patrónusai. És feltették a kérdést: vajon miért nem valószínűk meg a munkahelyeken a jól elképzelt patrónusi rendszert?

Vizsgálataik kimutatták, hogy a brigádoknál az idősebb, tapasztalt szakmunkásoknál a pályakezdőkkel való foglalkozás termelési-esséssel jár. És ezzel párhuzamosan mindazoknak, akik a pályakezdőkkel foglalkoztak, csökkent a béruk. Ugyancsak groteszk dolog az is, ha valaki a vállalat és az új munkába lépők érdekében kifejtett tevékenységét hátrányos helyzetbe kerül. Néhány vállalatnál, üzemenél, intézménynél felfedezték ezt. És ezekben az intézményekben tulajdonképpen megszűntek a gondok. Mert a patrónálók normaközelvényét, az átlagórabérrrel rendelkezők napi 1-3

órás időkezelvényt kaptak. Másutt a fiatalok patrónálását a nyugdíjas szakmunkásokkal végeztetik, van olyan, ahol csoportjutalomban részesítik az eredményesen patrónáló brigádokat.

Ezek azonban csak helyi kezdeményezések. Az Állami Ifjúsági Bizottság a KISZ-szel karöltve javaslatokat dolgozott ki a patrónálási rendszer fejlesztésére. A rendszerben rejlő tartalékok jobb kihasználása érdekében a következő intézkedéseket javasolták: Az iskoláskorú gyermekek üzemi látogatásai alkalmával a vállalatok részletesen mutassanak be egy-egy szakmát, egyrészt az ismeretek elmélyítése, másrészt a reális értéktételek kialakítása érdekében. A jelenleginél szélesebb körűvé kell tenni az üzemi látogatások működtetett pályaeztől szakkörök tevékenységét: a munkahely és a munkakörülmények valóságos bemutatásával hirdessék az állásokat és ne szépséges ezeket. A javaslatok a munkahelyi vezetőkre is kiterjednek, méghozzá úgy, hogy munkakörükbe kerüljön bele a pályakezdőkkel való kötelező foglalkozás és a patrónálási tevékenység irányítása; a különböző szintű vezetői minősítések pedig tartalmazza a fiatalokkal való foglalkozást és a nagyobb vállalatoknál, intézményeknél jelöljenek ki egy személyzeti vagy munkaügyi osztályon dolgozó munkatársat és feladatok ellátására, segítségére, ellenőrzésére. Minden nagyobb munkahelyen kerüljön sor az egyéni foglalkoztatási terv szerint működő patrónusi rendszer kiépítésére. Ezek állami feladatok, melybe bekapcsolódhatnak a helyi KISZ-szervezetek, a szocialista brigádok, feladatvállalási mozgalmakkal. Végül, de nem utolsósorban, ki kell alakítani a patrónálók erkölcsi, anyagi elismerésének, ösztönzésének rendszerét, azon elv szem előtt tartásával, hogy a patrónálási tevékenység miatt a patrónus jövedelme ne csökkenjen és a legjobb munkát végzők erkölcsi és anyagi elismerése maximálisan biztosított legyen.

Mindezt a gazdasági vezetők a saját jól felgöztötterkedükben sem tekinthetik egyszerű végrehajtási utasításnak. Hiszen ezen is múlik az általuk vezetett intézmény gazdálkodásának eredményessége, a jövő munkásainak, dolgozóinak lelkiismeretes, becsületes munkája. Méri Miklós

emegyünk. Barátságából, ellenszolgálatánálkül. Ne maradjon titok a Radnóti-csoport újabb tagjainak neve sem: Bognár Mária, Balázs Ibolya, Farkas Andrea, Jancsik Judit, Kovács Klára, Kálmán Katalin, Kovács János, Tóth Mária, Vízkeleti József, Polgári Ágnes és Gémes Judit — mindannyian diákok.

R. I.

Néhány napja baráti társaságban a slágerszövegekről beszélgettünk. Akadt ilyenféle kérdés is: nem hogy bármilyen lírai tartalmat, ám akár a legcsekélyebb, valamirevaló mondanót sem találhatunk ezekben a sete-suta művecskében. Csak a zene... Akkor viszont miért van az, hogy egynemely szám mégis valamiféle furcsa, a tinédzserkört utólag zsigereinkbe varázsoló borzongást tud kelteni? Nehéznek tűnt a válasz, azután pár nap múlva újra meghallottam az Omega Lénáját.

„Hull a hó, fúj a szél...”

Lódobogás-csattogás, szél-süvöltés, távolról farkasok üvölténe. Akkorra a hó, hogy egy mai tizenhat évesnek teljesen elképzelhetetlen. A molekulák József Attila-i módon összekocannak a sikoltóan éles levegőben. Kúcsmás alakok ülnek a szánon eviknek eszébe jut a meleg szoba, ahol duruzsol a szamovár, és egy fiatal szakállas férfi helyéről felugorva magyaráz a szláv lélek rejtelmeiről. A többiek sós uborkával isszák a vodkát. A polcon tömzsi, fejkendőre festett ba-

Léna

ba, nagyobbban a kisebb, abban a még kisebb, abban a még kisebb... Körben fából épült házak. Dosztojevskij alakjai sietnek a sötétben, polgárilag abszolút elképzelhetetlen időben és helyeken jelennek meg, elkéseregetten beszélnek, lázasan, villogó szemmel, azután egyszer, szintem minden átmenet nélkül sírva fakadnak. Raszkolnyikov leborul Szonya, az utcalány előtt: „Nem előttem hajtok fejet, hanem az egész emberiség szenvedése előtt...”

„Dimitrij Lénáról mesél... Hallgatom, s Lénát látom az ágyamon...” Léna szöke, fitos az orra, nyáron nagy virágminőség ruhákat visel. Hihetetlenül egyszerű és gyermeken naïv. Csak szeretni akar és tud. S a szenvedés érdekfoglalása. futó szerettekre. Önmegvalósításunk köteleibe font kalandok borzalmas háztömbjei között egy aprócska, beépítetlen terület. Valami halk sóvárgás a tisztá, éterien tiszta szerelem

és szeretet után. Lelkünk örök és felfedezendő, beépítetlen területe. Léna el-tűnik egy hajnalon, amikor a jégvirágok lehetetlen négylevelű lóherét formálnak az ablakon. Marad a hideg.

„Az volt a tél, szörnyű tél...” Napoleon katonái bukdácsolnak a hóban, Moszkva alatt. A Nagy Hadsereg maradványai. Összekeveredve szöke, halastavak és feketeerdők közül jött német legényekkel, akiknek lábára ráfagyott a bakancs. Elöl két-százézer magyar... Nem, nem a Don jegén vívták azt a nagy harcot. A kószívű ember fiaiban a farkasokkal, amik most itt üvöltöttek, vonvítanak, s amelyeket Baradlay barátja, Leonin: oly rettenetesen üldöztet halomra. A trojka száll a friss havon, a távolban hagymakupolás templomtornyok látszanak Anyegin-féle, felesleges emberek” gyötörődnek a világ kínjain, Lermontov Csehov Iva-novjával vitatkozik. Tolsz-

toj a muzsikkokkal a földekre menne dolgozni, de nagy a hideg, hull a hó, fúj a szél. Léna feje jellegzetes módon kendőbe bugyolálva, elindulna a város felé, de betemeti a nagy hó, igen, az volt a tél, szörnyű tél. Dimitrij legendát mesél. Legendát a carról, „mama Oroszországról”, éhínségről, újjáépítésről, dekabristákról, narodnyikokról és bolsevikokról, francia, német és magyar katonákról, akiknek csontjait a fagyott föld felett is beföldte már a hó. Ami hull, hull egyre, vigasztalan monotoníával. A trojka száll a friss havon, csengő nincs rajta, a lovak félnek a farkasoktól.

Felriadva a pár nap előtti vita úszik a hanghullámok után. A butácska slágerszöveg valóban talán csak illusztráció mindenhez, a zene csak a zene atmosféra-teremtő, álmokba taszító ereje létezik mindössze furcsán li-hegve az anyagi valóság kökemény oszlopai között. Igaza lenne Reviczkynek, hogy a világ — csak hangulat?

Domonkos László